

Správa Faunistickej komisie Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko za rok 2023

*Report of the Rarities Committee of the Slovak Ornithological Society/
BirdLife Slovakia in 2023*

**Marian MOJŽIŠ¹, Stanislav HARVANČÍK², Rudolf JUREČEK³,
Dušan KARASKA⁴, Dušan KERESTÚR⁵, Miloslav MIŠÍK⁶ & Vladimír ŠRANK⁷**

¹ Školská 211/22, 985 31 Mučín, Slovensko; e-mail: m.mojzis76@gmail.com

² Správa CHKO Ponitrie, Samova 3, 949 01 Nitra, Slovensko

³ Správa CHKO Záhorie, Vajanského 11, 901 01 Malacky, Slovensko

⁴ 02741 Oravský Podzámok 261, Slovensko

⁵ 98532 Veľká nad Ipľom 346, Slovensko

⁶ Pribišova 7, 841 05 Bratislava, Slovensko

⁷ SNP 19/3, 972 01 Bojnice, Slovensko

Abstract: In 2023, the Rarities Committee of the Slovak Ornithological Society/BirdLife Slovakia reviewed 63 records, of which 47 were accepted in category A, two in category C, five in category D, and one in category E. Additionally, four breeding records were accepted. Four species – Slender-billed Gull (*Chroicocephalus genei*), Calandra Lark (*Melanocorypha calandra*), Zitting Cisticola (*Cisticola juncidis*), and Cirl Bunting (*Emberiza cirlus*) – were documented for the first time in Slovakia, with each species represented by a single record of one individual. Furthermore, the first registered breeding of the Glossy Ibis (*Plegadis falcinellus*) in Slovakia was recorded. Among the rare species observed in Slovakia in 2023, the most interesting were: one record/three ind. of Tundra Swan (*Cygnus columbianus*), one record of a single Pectoral Sandpiper (*Calidris melanotos*), one record of a single Sabine's Gull (*Xema sabini*), one record of a single Pallas's Gull (*Ichthyaetus ichthyaeetus*), one record of a single Great Black-backed Gull (*Larus marinus*), two records/nine ind. of Gull-billed Tern (*Gelochelidon nilotica*), one record of a single Griffon Vulture (*Gyps fulvus*), one record of a single Booted Eagle (*Hieraetus pennatus*), one record/seven ind. of Eurasian Crag Martin (*Ptyonoprogne rupestris*), marking the second known nesting in Slovakia, and one record of a single Rosy Starling (*Pastor roseus*). The Rarities Committee accepted observations primarily from 2023, but also reviewed notable records from 2021 and 2022. For example, these included one record of a single Great Northern Loon (*Gavia immer*) and one record of a single Greenish Warbler (*Phylloscopus trochiloides*). Until December 31, 2023, 378 bird species had been recorded in Slovakia, 234 of which are breeders. The updated list of species and subspecies subject to reporting to the Rarities Committee of the Slovak Ornithological Society/BirdLife Slovakia, as well as the English version of the form template, is available on the following website: <http://www.vtaky.sk/stranka/50-Faunisticka-komisia.html>

Keywords: birds, rarities committee, rarities report, Slovakia

Úvod

Faunistická komisia Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko (ďalej len FK) pracovala pri posudzovaní hlásení do 24. správy v nasledovnom zložení: Marian Mojžiš –

predseda, Stanislav Harvančík, Rudolf Jureček, Dušan Karaska, Dušan Kerestúr, Miloslav Mišík a Vladimír Šrank – členovia. V tomto príspevku je prezentovaná správa z činnosti FK za rok 2023. Spolu bolo prejednaných 63 hlásení: 58 z roku 2023, 1 z roku 2019, 2 z roku 2021 a 2

z roku 2022. Z toho 47 pozorovaní bolo akceptovaných v kategórii A, 2 pozorovania v kategórii C, 5 v kategórii D a 1 v kategórii E. Ďalej boli akceptované 4 pozorovania o hniezdení 4 druhov. FK neakceptovala 3 pozorovania a 1 pozorovanie bolo stiahnuté autorom v priebehu procesu posudzovania hlásení.

Prehľad akceptovaných pozorovaní je uvedený nižšie v nasledujúcej forme: druh (poddruh), dátum, počet jedincov, prípadne vek a pohlavie, katastrálne územie, lokalita (ak bola uvedená), okres, pozorovateľ, číslo rozhodnutia FK, druh dokladu. Čísla v zátvorkách za názvom taxónu znamenajú sumár doterajších akceptovaných pozorovaní na území SR do 31. 12. 2023. Počet pozorovaní a počet pozorovaných jedincov je oddelený lomítkom. Kombinácia čísel pri počte pozorovaní vo forme napr. n+2 znamená, že okrem dvoch akceptovaných pozorovaní existujú ďalšie pozorovania, ktoré FK zatiaľ nepredjednávala prípadne sú v procese posudzovania. Nakoľko viacero údajov z predchádzajúcich rokov, ako aj z roku aktuálneho (2023) nebolo doteraz FK zaslaných na schválenie, počet pozorovaní/počet pozorovaných jedincov nie sú vždy uvedené.

FK prijala uznesenie, na základe ktorého sa bude na Slovensku od 1. 1. 2020 používať taxonómia podľa IOC (Gill et al. 2023). Aktuálny zoznam druhov je dostupný na stránkach Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko.

Ornitológovia, ktorí disponujú pozorovaním druhu/poddruhu podliehajúceho hláseniu, by mali vyplniť formulár (pokiaľ je to možné v elektronickej forme), ktorý je dostupný aj s priebežne aktualizovaným zoznamom druhov/poddruhov podliehajúcich hláseniu na stránke SOS/BirdLife Slovensko (<http://www.vtaky.sk/stranka/50-Faunisticka-komisia.html>) a zaslať ho na posúdenie FK (fkso.sbirdlife@gmail.com), prípadne použili elektronický formulár na stránke Aves symfony (<http://aves.vtaky.sk>). V súlade s medzinárodnými pravidlami platí, že pozorovanie, ktoré neprešlo schvaľovaním FK, prípadne bolo zamietnuté, sa nesmie používať v odbornej alebo vedeckej publikácii. Upozorňujeme, že na základe odporúčania AERC (Association

of European Rarities Committees, <http://www.aerc.eu>) je žiaduce prvé pozorovanie (lepšie však prvých 5) s jeho podrobným popisom publikovať v národnom (nie regionálnom) periodiku, spolu s cudzojazyčným (anglicky, nemecky) súhrnom.

V prípade, že akceptované pozorovanie publikované v tejto alebo predchádzajúcich správach zatiaľ nebolo inde uverejnené, teda nie je k dispozícii iný citačný zdroj, pri citovaní jednotlivých pozorovaní sa odporúča uviesť aj meno pozorovateľa, napr. „čajka morská (*Larus marinus*) 24. 10. 2010 Žilina, Váh, 1 subadult (Kizek in Kvetko & Šrank 2012)“.

Pri označovaní pozorovateľov sa uvádzajú mená tých, ktorí ako prví pozorovali a určili vtáka. Ak pozorovali vtáka zároveň aj ďalšie osoby, postupuje sa nasledovne: pri počte 1 až 3 pozorovateľov sa vymenujú všetci pozorovatelia; pri vyššom počte ako 3 pozorovatelia sa uvedie len meno pozorovateľa vo forme napr. „Karaska a kolektív“. Ak bol vták pozorovaný počas viacerých dní aj inými pozorovateľmi, uvedie sa pozorovanie vo forme napr. „Karaska a iní“.

Pri druhoch/poddruhoch podliehajúcich hláseniu a druhoch, ktoré sú registrované došlo od 1. 1. 2024 k nasledovným zmenám:

- druh *Branta canadensis* bol z dôvodu opakovaného hniezdenia súvisiaceho s únikom zo zajatia ako aj rastúceho počtu pozorovaní preradený z druhov podliehajúcich hláseniu k druhom registrovaným;
- kvôli pravidelnému výskytu druhu *Bubulcus ibis* v posledných rokoch v Chránenom vtáčom území Senianske rybníky sa budú hlásiť len pozorovania mimo uvedené CHVÚ (ďalšie záznamy odtiaľ budú registrované);
- druh *Circus macrourus* bol vzhľadom na už pravidelný výskyt u nás preradený z druhov podliehajúcich hláseniu k druhom registrovaným;
- taxón *Falco peregrinus calidus* bol zaradený medzi poddruhy podliehajúce hláseniu;
- druh *Linaria flavirostris* bol kvôli nepravidelnosti výskytu a ubúdajúceho počtu pozorovaní preradený z registrovaných druhov k druhom podliehajúcim hláseniu;

K 31. 12. 2023 bolo na území Slovenska zaznamenaných 378 vtáčích druhov, z toho 234 hniezdičov.

Akceptované hlásenia *Accepted records*

Overované druhy boli zaradené do jednotlivých kategórií podľa princípov AERC:

Kategória A – Taxóny zaznamenané na území terajšej Slovenskej republiky aspoň raz od 1. 1. 1950 a s najväčšou pravdepodobnosťou pochádzajúce z prirodzenej populácie.

Kategória B – Taxóny zaznamenané na území terajšej Slovenskej republiky aspoň raz v období medzi 1. 1. 1800 až 31. 12. 1949 a s najväčšou pravdepodobnosťou pochádzajúce z prirodzenej populácie.

Kategória C – Introdukované taxóny, ktoré na území Slovenskej republiky vytvárajú samostatne sa udržiavajúce hniezdne populácie, alebo k nám zaletujú z takýchto populácií zo zahraničia.

Kategória D – Taxóny vyskytujúce sa na území Slovenskej republiky, pri ktorých sú pochybnosti o ich prirodzenom pôvode.

Kategória E – Taxóny vyskytujúce sa na území Slovenskej republiky, pričom s najväčšou pravdepodobnosťou alebo s určitou možnosťou vylúčiť ich prirodzený pôvod (patria sem predovšetkým úniky zo zajatia).

Kategória A

Cygnus columbianus

27. – 30. 12. 2023, 3 ad., Malé Leváre, Prílepské a Rovné pole, okres Malacky, Tomáš Tedla a iní; FK 33/2023 a FK 35/2023, foto.

Tachymartitis melba

24. 8. 2023, 8 ex., nocujú na obsadenom hniezdisku lokalizovanom v roku 2021 (Repel et al. 2021), Michalovce, Stráňany, sídlisko SNP, okres Michalovce, Martin Mráz; FK 22/2023, foto.

V roku 2023 hniezdili na predmetnej lokalite 2 až 4 páry a maximálne tam bolo pozorovaných na nocovisku 15 ex. v dňoch 15. a 26. 8. (Repel & Palkoci in litt.).

Calidris melanotos (3/3)

4. – 6. 8. 2023, 1 ad., Bratislava – Podunajské Biskupice, Hrušovská zdrž, Bajdelská zátoka, okres Bratislava II, Miloslav Mišík a iní; FK 13/2023, foto (obr. 1).

Zo vzácnejších druhov severoamerických/ázijských pobrežníkov zaletujúcich do Európy je pobrežník škvrnitý najbežnejší (napr. Gejl 2015). Vyskytuje sa najmä v septembri a začiatkom októbra. Keďže hniezdiská siahajú až po západnú Sibír, časť vtákov pozorovaných v Európe môže byť sibírskeho pôvodu a nie je vylúčené, že z jedincov sibírskej populácie migrujúcich nesprávnym juhozápadným smerom sa vytvorila subpopulácia, ktorá cez Európu pravidelne prelieta na zatiaľ neznáme zimovisko v Afrike (Lees & Gilroy 2004, Chandler 2009). Dokonca, v rámci Európy je druh klasifikovaný ako neistý, resp. pravdepodobný hniezdič, napr. v roku 2014 bol v Nórsku zaznamenaný v kategórii možné hniezdenie v regióne Varanger

Obr. 1. Pobrežník škvrnitý (*Calidris melanotos*), Bratislava – Podunajské Biskupice, okres Bratislava II, 6. 8. 2023 (foto: M. Mišík).

Fig. 1. Pectoral Sandpiper (*Calidris melanotos*), Bratislava – Podunajské Biskupice, Bratislava II district, August 6, 2023 (photo by M. Mišík).

a v kategórii pravdepodobné hniezdenie v regióne Nordland a na Svalbarde (Bauer & Franch 2020). U nás bol výskyt druhu zdokumentovaný počas odchytov a krúžkovania bahniakov na rybníčnej sústave Senné – Iňačovce na východnom Slovensku, prvýkrát v septembri 1973 a potom v septembri 1987 (Danko 1988). Zo susedných krajín je najčastejšie pozorovaný v Poľsku (135 záznamov do konca roka 2022, Komisia Faunisticzna 2023), v Rakúsku (116 záznamov v rokoch 1962 – 2021, Albegger 2022) a v Maďarsku (101 záznamov v rokoch 1987 – 2020, Hadarics 2022, MME Nomenclator Bizottság 2022), kde od 1. 1. 2021 už nepodlieha hláseniu FK (MME Nomenclator Bizottság 2023). Z Českej republiky je do konca roka 2021 známych 18 pozorovaní (Vavřík et al. 2022). V zozname vtákov Ukrajiny je druh zaradený s poznámkou, že o jeho výskyte chýba dokument (<https://birdwatch.org.ua/en/ukraine/checklist#fesenko>).

Rissa tridactyla

20. 11. 2023, 1 juv., Gbely, Adamovské štrkoviská, okres Skalica, Vlastimil Serdahely, Tomáš Tedla; FK 39/2023, foto.

Xema sabini (2/2)

5. – 17. 9. 2023, 1 ad., Šamorín – Čilistov, VD Gabčíkovo, okres Dunajská Streda, Miloslav Mišík a iní; FK 3/2023, foto (obr. 2).

Po pozorovaní v roku 2001 (Fodor, Steiner & Szűcs in Šrank 2010) druhý záznam tohto arktického druhu na Slovensku. Čajka vidlochvostá hniezdi v arktickej tundre na Aljaške, v Kanade, Grónsku a vo východnom Rusku (Olsen & Larsson 2003). V Európe hniezdi len na súostroví Svalbard a na ostrove Jan Mayen patriacich k Nórsku, kde hniezdna populácia predstavuje 50 – 100 párov so zvyšujúcim sa populačným trendom, ale s veľkými medziročnými výkyvmi (Rey & Strøm 2020). Počas migrácie je častejšia v pobrežných vodách Severného Atlantiku, najmä v jesennom období –

Obr. 2. Čajka vidlochvostá (*Xema sabini*), Šamorín – Čilistov, okres Dunajská Streda, 5. 9. 2023 (foto: M. Mišík).

Fig. 2. Sabine's Gull (*Xema sabini*), Šamorín – Čilistov, Dunajská Streda district, September 5, 2023 (photo by M. Mišík).

s vrcholom v auguste až októbri (Olsen & Larsson 2003). Napr. v Írsku a vo Veľkej Británii migruje 100 – 150, zriedkavo až 600 jedincov ročne (Hume et al. 2020). Do vnútrozemia Európy zaletuje vzácné. V Českej republike bolo FK akceptovaných 6 pozorovaní, posledné v roku 2015 (Vavřík & FK ČSO 2016). Z Rakúska je do konca roka 2022 známych 8 záznamov (Albegger 2022) a z Maďarska do konca roka 2021 tiež 8 záznamov (MME Nomenclator Bizottság 2023). Najviac registrácií pochádza z Poľska, kde bol druh do konca roka 2022 pozorovaný 40 krát (Komisja Faunistyczna 2023). V zozname vtákov Ukrajiny druh nie je uvedený (birdwatch.org.ua/en/ukraine/checklist#fesenko).

Chroicocephalus genei (1/1)

28. 5. 2023, 1 ex. v 2. roku života, Bratislava – Podunajské Biskupice, Hrušovská zdrž, Bajdelská zátoka, okres Bratislava II, Štefan Granec a iní; FK 40/2023, foto (obr. 3).

Pozorovanie predstavuje prvý záznam čajky tenkozobej na Slovensku. V rámci európskeho areálu druh hniezdi v pobrežných oblastiach Stredozemného, Čierneho a Kaspického mora, ale aj vo vnútrozemí Turecka, Ruska, Azerbajdžanu a Západného Kazachstanu. Veľkosť európskej populácie prešla v posledných desaťročiach len malými zmenami a jej väčšina naďalej hniezdi pozdĺž severného pobrežia Čierneho mora. Najbližšie k nášmu územiu hniezdi v severovýchodnom Taliansku (Carboneras 2021). V Maďarsku bol druh zaznamenaný 22 krát do konca roka 2020 (MME Nomenclator Bizottság 2022), v Rakúsku 15 krát do konca roka 2022 (Albegger 2022), v Poľsku 6 krát do konca roka 2021 (Komisja Faunistyczna 2020, Komisja Faunistyczna 2022) a v Českej republike 2 krát do konca roka 2021 (Vavřík et al. 2022).

Ichthyaetus ichthyaetus (n + 6)

4. a 5. 3. 2023, 1 ad., Skalica, Skalické rybníky, okres Skalica, Tomáš Tedla a Vlastimil Serdahely; FK 43/2023 a FK 44/2023, foto.

Larus marinus

2. 9. 2023, 1 juv., Sučany, štrkovisko, okres Martin, Dušan Kubica; FK 24/2023.

Gelochelidon nilotica (n + 18/?)

29. 6. 2023, 6 ex., Levice, CHA Levické rybníky, okres Levice, Michal Bagala; FK 41/2023, foto.

1. 7. 2023, 3 ad., Komárno, ústie Váhu do Dunaja, okres Komárno, Michal Švrček; FK 42/2023, foto.

Gavia immer

18. 12. 2022, 1 ex., Kaluža, VN Zemplínska Šírava, okres Michalovce, Matej Repel; FK 60/2023, foto.

Jediný výskyt potápnice veľkej na východnom Slovensku je známy z minulosti: samec v svadobnom šate s nedatovaným zástrelom zo Senného bol uložený v Sztárayho zbierke (Ganyó 1931, Ferienc 1964, Danko 2008).

Plegadis falcinellus

23. 4. 2023, 3 ad., Lubá, okres Nové Zámky, Martin Hrabovszki; FK 45/2023, foto.

16. 5. 2023, 9 ex., Iňačovce, Senianske rybníky, okres Michalovce, Tomáš Grim a kolektív; FK 46/2023, foto.

6. 6. 2023, 1 ad., Iňačovce, Senianske rybníky, výťažník V2, okres Michalovce, Martin Danilák, Richard Frenčák; 9/2023, foto.

Obr. 3. Čajka tenkozobá (*Chroicocephalus genei*), Bratislava – Podunajské Biskupice, okres Bratislava II, 28. 5. 2023 (foto: R. Schnürmacher).

Fig. 3. Slender-billed Gull (*Chroicocephalus genei*), Bratislava – Podunajské Biskupice, okres Bratislava II, May 28, 2023 (photo by R. Schnürmacher).

24. 7. 2023, 5 ad., Iňačovce, Senianske rybníky, okres Michalovce, Lubomír Hrinko, Martin Riník; FK 14/2023, foto.

Bubulcus ibis

8. 5. 2023, 2 ad., Senné, lúka Ostrovik, okres Michalovce, Michal Ujčík (FK 7/2023) a Miloslav Mišík a kolektív (FK 15/2023), foto.
24. 5. 2023, 1 ad., Koš, banské prepadlisko Metrbos, okres Prievidza, Vladimír Pazdera; FK 5/2023, foto.
12. 7. 2023, 1 ad., Iňačovce, Senianske rybníky, okres Michalovce, Lubomír Hrinko; FK 12/2023.

Gyps fulvus

25. 8. 2023, 1 ex. nasnímaný fotopascou na vнадisku, Oravce – Poniky, okres Banská Bystrica, Jozef Čatloš; FK 62/2023, foto, pozorovanie bolo nájdené na internete.

Hieraaetus pennatus

15. 8. 2023, 1 ex. tmavej formy, Devínska Nová Ves, CHA Devínske alúvium Moravy, okres Bratislava IV, Vladimír Nemček; FK 47/2023.

Circus macrourus

11. 4. 2023, 1 ad. samec, Maňa, Malá Maňa, niva rieky Žitavy, okres Nové Zámky, Jozef Lengyel; FK 48/2023, foto.

Obr. 4. Sokol sťahovavý (*Falco peregrinus calidus*), Rastislavice, okres Nové Zámky, 6. 5. 2023 (foto: M. Hrabovszki).
Fig. 4. Peregrine Falcon (*Falco peregrinus calidus*), Rastislavice, Nové Zámky district, May 6, 2023 (photo by M. Hrabovszki).

15. 4. 2023, 1 ad. samec, Ružindol, okres Trnava, Štefan Granec; FK 17/2023, foto.
10. 6. 2023, 1 samec v 2. roku života, Hájske, okres Šaľa, Radovan Jambor; FK 23/2023, foto.
21. 8. 2023, 1 ex. výzoru samice, Mikušovce, pozorovací bod južne pri obci, okres Lučenec, Marian Mojžiš; FK 28/2023, foto.
1. 9. 2023, 1 imm. samica, Maňa, Veľká Maňa, PR Žitavský luh, okres Nové Zámky, Michal Bagala; FK 49/2023, foto.
13. 9. 2023, 1 juv., Chtelnica, Chtelnické sýslovisko, okres Piešťany, Martin Barka, Katarína Obertová; FK 50/2023, foto.
15. 9. 2023, 1 ad. samica, Hokovce, Safari Hotel Dudín, okres Levice, Lukáš Sekelský; FK 51/2023, foto.
16. 9. 2023, 1 samec v 2. roku života, Ružindol, agroceňozy, okres Trnava, Miloslav Mišík, FK 4/2023, foto.
28. 9. 2023, 1 ad. samec, Maťovské Vojkovce, polia medzi Maťovskými Vojkovcami a Lekárovcami, okres Michalovce, Štefan Vozárik; FK 52/2023.
29. 9. 2023, 2 juv., Orešany, okres Topoľčany, Robert Croxton; FK 53/2023, foto.
7. 10. 2023, 1 juv. samec, Mikušovce, pozorovací bod južne pri obci, okres Lučenec, Marian Mojžiš, Benjamín Jarčuška; FK 27/2023, foto.
14. 11. 2023, 1 juv. samec, Strážne, okres Trebišov, Ervín Hrtan; FK 54/2023, foto.

Falco peregrinus calidus

6. 5. 2023, 1 ex., Rastislavice, okres Nové Zámky, Martin Hrabovszki; FK 11/2023, foto (obr. 4).
- Arktický poddruh sokola sťahovavého sa na našom území vyskytuje pravdepodobne častejšie, napr. v susednom Maďarsku migruje v malom počte na jar (marec – máj) a na jeseň (september – november), v zimnom období sa vyskytuje vzácné (Prommer & Bagyura 2022). Mladé jedince sfarbením hlavy pripomínajú sokola rároha (*Falco cherrug*), alebo sokola lanera (*Falco biarmicus*) (Forsman 2016).

Obr. 5. Škovran stepný (*Melanocorypha calandra*), Gajary, okres Malacky, 22. 4. 2023 (foto: J. Marciš).

Fig. 5. *Calandra Lark* (*Melanocorypha calandra*), Gajary, Malacky district, April 22, 2023 (photo by J. Marciš).

Melanocorypha calandra (1/1)

22. 4. 2023, 1 ex., Gajary, okres Malacky, Jan Marciš, Michaela Zedníčková; FK 55/2023, foto (obr. 5).

Prvé dokumentované pozorovanie škovra-na stepného na Slovensku. V Európe hniezdi v regióne Mediteránu, Čierneho a Kaspického mora. K nášmu územiu hniezdi najbližšie v pobrežných oblastiach Jadranského mora v severozápadnom Chorvátsku a severovýchodnom Taliansku. V priebehu posledných troch decínií sa hniezdny areál druhu v Európe zmenil len málo, ale veľkosť populácie významne poklesla v období rokov 1998 – 2016 až o 47 % (de Juana 2020). V Českej republike sú akceptované 3 historické zástrelý – druh bol v minulosti kvôli svojmu spevu dovážaný do strednej Európy vo veľkých počtoch, preto nie je možné úplne vylúčiť, že niektoré z týchto vtákov mohli pochádzať zo zajatia (Vavřík et al. 2019). Z troch výskytov v Poľsku sú 2 historické a 1 je z roku 2021 (Komisja Faunistyczna 2022). V Maďarsku je známych 8 výskytov, z toho 5 po roku 2000 (Steiner 2022) a v Rakúsku 20 výskytov, z toho 10 po roku 2000 (Albegger 2022).

Phylloscopus inornatus (17/18)

4. 10. 2022, 1 ex., odchytený a okružkovaný, Drienovec, ornitologický stacionár, okres Košice-okolie, Miroslav Fulín, Martin Sečanský, Milan Olekšák; FK 56/2023, foto.

Phylloscopus collybita tristis

6. 1. 2023, 1 ex., Vojka nad Dunajom, staré koryto Dunaja, okres Dunajská Streda, Miloslav Mišík, Michal Švrček; FK 29/2023, foto.

30. 11. 2023, 1 ex., odchytený a okružkovaný, Koš a Sebedražie, okres Prievidza, Roman Slobodník; FK 19/2023, foto.

Phylloscopus trochiloides

11. 6. 2021, 1 spievajúci samec, Zákamenné, Zasihlianka, okres Námestovo, Miroslav Demko; FK 61/2023.

15. 6. 2023, 1 spievajúci samec, Kalameny, Kalamenská dolina, okres Ružomberok, Peter Vrlík; FK 58/2023, foto (obr. 6).

4. 8. 2023, 1 spievajúci samec, Stratená, pila, okres Rožňava, Michal Baláž; FK 25/2023.

Obr. 6. Kolibiarik sivozelený (*Phylloscopus trochiloides*), Kalameny, okres Ružomberok, 15. 6. 2023 (foto: P. Vrlík).

Fig. 6. *Greenish Warbler* (*Phylloscopus trochiloides*), Kalameny, Ružomberok district, June 15, 2023 (photo by P. Vrlík).

Obr. 7. Cistovník ryšavý (*Cisticola juncidis*), Veľká nad Ipľom, okres Lučenec, 6. 9. 2023 (foto: D. Kerestúr).

Fig. 7. Zitting Cisticola (*Cisticola juncidis*), Veľká nad Ipľom, Lučenec district, September 6, 2023 (photo by D. Kerestúr).

Cisticola juncidis (1/1)

6. 9. 2023, 1 ex., Veľká nad Ipľom, štrkoviská pri Veľkých Dálovciach, okres Lučenec, Dušan Kerestúr; FK 57/2023, foto (obr. 7).

Približne 90 % európskej populácie cistovníka ryšavého hniezdi v Španielsku, Portugalsku a Taliansku. Celoeurópsky populačný trend je mierne stúpajúci. Hniezdny areál druhu sa za posledných 30 rokov rozšíril najmä v západnej Európe – hlavne vo Francúzsku (hoci populačný trend v krajine vykazuje pokles). K nám najbližšie hniezdiská sa nachádzajú v juhozápadnom Slovinsku a v severovýchodnom Taliansku (Molina 2000). Z okolitých krajín bol zatiaľ zaznamenaný len v Rakúsku – 16 záznamov, posledný z roku 2020 (Albegger 2022) a v Maďarsku – 1 záznam z roku 2006 (MME Nomenclator Bizottság 2010). Uvedené pozorovanie je prvým dokumentovaným výskytom na Slovensku.

Pastor roseus

6. 5. 2023, 1 ex. v 2. roku života, Iňačovce, NPR Senianske rybníky, okres Michalovce, Richard Paško a kolektív; FK 32/2023, foto.

Emberiza hortulana

22. 8. 2023, 1 ex., odchytený a okrúžkovaný, Koš, hnojisko, okres Prievidza, Roman Slobodník; FK 26/2023, foto, video.

Emberiza cirulus (1/1)

16. 12. 2023, 1 samec, Hamuliakovo, Bociania ulica, okres Senec, Marek Štefunko; FK 59/2023, foto (obr. 8).

Druh s mediteránnym typom rozšírenia. Hniezdi v západnej, južnej a juhovýchodnej Európe, s ťažiskom v atlantickej časti Francúzska, Španielska a Portugalska a v oblasti Stredozemného mora (Brambilla & Wotton 2020). Prvý výskyt strnádky svrčivej na našom území môže súvisieť s nárastom rakúskej populácie – vo vinárskych regiónoch Wachau a Wagram bolo v roku 2022 odhadovaných už najmenej 100 teritórií (Albegger 2022). V Maďarsku hniezdili na začiatku milénia ešte jeden-dva páry v juhojuhozápadnej časti krajiny v župe Baranya – posledné hniezdenie tam bolo dokumentované v roku 2006 a posledné pozorovanie v roku 2009 (Gál 2022). V Českej republike je akceptovaný 1 historický zástrel (Vavřík et al. 2019). Do Poľska zaletuje výnimočne, so statusom do 5-tich overených pozorovaní (<https://komisjafaunistyczna.pl/lista/>). V zozname vtákov Ukrajiny je druh zaradený s poznámkou, že o jeho výskyte abscentuje dokument (<https://birdwatch.org.ua/en/ukraine/checklist#fesenko>).

Obr. 8. Strnádka svrčivá (*Emberiza cirulus*), Hamuliakovo, okres Senec, 16. 12. 2023 (foto: M. Štefunko).

Fig. 8. Cirl Bunting (*Emberiza cirulus*), Hamuliakovo, Senec district, December 16, 2023 (photo by M. Štefunko).

Katégória C

Branta canadensis

1. 6. 2023, 5 ad., Hrnčiarovce nad Parnou, CHA Trnavské rybníky, okres Trnava, Vlastimil Serdahely, Michal Serdahely; FK 34/2023.
15. 12. 2023, 1 ad., Lovča, Hron, okres Žiar nad Hronom, Jozef Košta; FK 21/2023.

Katégória D

Tadorna ferruginea

14. 1. 2023, 1 samec, Čechynce, repkové pole, okres Nitra, Martin Petra; FK 36/2023, foto.
5. 4. 2023, 1 ex., Vráble, VN Vráble, okres Nitra, Samuel Sádovský; FK 30/2023, foto.
29. 4. 2023, 3 ex., Lovčica-Trubín, okres Žiar nad Hronom, Ján Kicko; FK 37/2023, foto.
25. 6. 2023, 3 ex., Vlkanová a Badín, chovný rybník pri Hrone a Badínsky rybník, okres Banská Bystrica, Peter Bobrík, Jaroslava Batková; FK 38/2023, foto.

Lophodytes cucullatus

17. 12. 2023, 1 ad. samec, Žilina, biokoridor pri VD Žilina, okres Žilina, Michal Kalaš; FK 6/2023, foto.

Katégória E

Branta canadensis

23. 3. 2023, 8 ex. (4 páry), Pusté Úľany, štrkvisko a rašelinisko, okres Galanta, Samuel Pačenovský; FK 10/2023.
- Pozorovateľ uvádza, že niektoré páry sa správajú teritoriálne, ale v tom čase ešte nehniezdili (viď pozorovanie FK 18/2023 v časti „Hniezdenie“).

Hniezdenie *Breeding*

Branta canadensis

- marec, apríl a máj 2023, 3 hniezdiace páry – 1 pár + 5 pull., Veľký Grob, rašelinisko a 1 pár

+ 8 pull. a 1 inkubujúca samica, Pusté Úľany, rašelinisko, okres Galanta, Štefan Granec; FK 18/2023, foto.

Tieto bernikly veľké (týka sa to aj pozorovania FK 10/2023 uvedeného v kategórii E) s vysokou pravdepodobnosťou pochádzajú z gazdovstva „Náš sen“ v Pustých Úľanoch a ich hniezdenie bolo prvýkrát dokumentované na rašelinisku pri Veľkom Grobe v roku 2021 (Granec in Mojžiš et al. 2022).

Anas crecca

22. 7. 2023, 1 samica a 1 väčší pull., Bojnice, za nemocnicou, okres Prievidza, Vladimír Šrank; FK 2/2023.

Plegadis falcinellus

29. 6. a 4. 7. 2023, 2 hniezdiace páry (1 pár + 3 ml. a 1 pár + 3 ml.), Iňačovce, NPR Senianske rybníky, okres Michalovce, Matej Repel; FK 1/2023, foto (obr. 9).

Jedná sa o prvé potvrdené hniezdenie ibisovca hnedého na Slovensku. V Maďarsku bola veľkosť fluktuujúcej hniezdnej populácie v rokoch 2015 – 2017 stanovená na 1 až 12 párov, pričom najviac párov (8) hniezdilo v roku 2017 na rybníkoch pri obci Hortobágy (Pigniczki & Tar 2022).

Obr. 9. Ibisovec hnedý (*Plegadis falcinellus*), Iňačovce, okres Michalovce, 29. 6. 2023 (foto: M. Repel).

Fig. 9. Glossy Ibis (*Plegadis falcinellus*), Iňačovce, Michalovce district, June 29, 2023 (photo by M. Repel).

Ptyonoprogne rupestris (16/2)

23. 7. 2023, 7 ex., Terchová, Veľký Rozsutec, okres Žilina, Miloslav Mišík, Richard Schnürmacher, Michal Švrček; FK 31/2023. Lastovička skalná zahniezdila na tejto lokalite prvýkrát v roku 2022 (Matis et al. 2022). Úspešné vyhniezdenie 1 páru tam prebehlo aj v roku 2023 (Flajs 2024).

Oprava

V 23. Správe FK SOS/BL Slovensko (Mojžiš et al. 2023) je pri lastovičke skalnej chybné uvedení počet pozorovaných jedincov/počet pozorovaní (1/1), správne má byť (9/1).

Neakceptované hlásenia Not accepted records

Aythya nyroca

13. 8. 2023, 1 pár + 2 juv., Perín, CHA Perínske rybníky, okres Košice-okolie; FK 16/2023. Predmetná lokalita bola v priebehu celej hniezdnej sezóny monitorovaná aj ďalšími ornitológmi, chochlačky bieloooké tam boli pravidelne pozorované, ale samica vodiaca mláďatá nebola zaznamenaná. Vzhľadom na termín pozorovania nemožno vylúčiť aj zálet vtákov z inej lokality.

Apus pallidus

15. 11. 2019, 1 ex., Zemplínska Nová Ves, okres Trebišov; FK 6/2019, foto. Znaky jedinca posúditeľné z fotodokumentácie k pozorovaniu poukazujú na dáždovníka obyčajného (*Apus apus*).

Phylloscopus bonelli

13. 5. 2023, 1 spievajúci samec, Horná Potôň, Benkova Potôň, okres Dunajská Streda; FK 8/2023. Absencia audio nahrávky spievajúceho samca, nemožno vylúčiť neúplne spievajúceho kolibiarika sykavého (*Phylloscopus sibilatrix*).

Literatúra:

- ALBEGGER E. 2022: Die seltenen Vogelarten Österreichs. — Avifaunistische Kommission von BirdLife Österreich & Club 300 Österreich. Elanus-Sonderband. Graz.
- BAUER H.-G. & FRANCH M. 2020: Appendix 1: Rare species. — Pp.: 881–889. In: KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M.V., BAUER H.-G. & FOPPEN R.B.P. (eds.): European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- BRAMBILLA M. & WOTTON S. 2020: *Emberiza cirulus* – Cirl Bunting. — Pp.: 870–871. In: KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M.V., BAUER H.-G. & FOPPEN R.B.P. (eds.): European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- CARBONERAS C. 2020: *Larus genei* – Slender-billed Gull. — Pp.: 358. In: KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M.V., BAUER H.-G. & FOPPEN R.B.P. (eds.): European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- DANKO Š. 1988: Druhý doložený výskyt pobrežníka škvritného (*Calidris melanotos*) na Slovensku. — Haja 3–4: 112–115.
- DANKO Š. 2008: Vtáctvo „Senného“ v minulosti a dnes. — SOS/BirdLife Slovensko, Bratislava.
- FERIANC O. 1964: Stavovce Slovenska 2, Vtáky 1. — Vydavateľstvo SAV, Bratislava.
- FLAJŠ T. 2024: Lastovička skalná (*Ptyonoprogne rupestris*) – ďalšie úspešné hniezdenie na území NP Malá Fatra. — Pp.: 32–33. In: KROPIL R. & LEŠO P. (eds.): Zborník abstraktov z 33. stredoslovenskej ornitologickej konferencie s medzinárodnou účasťou Aplikovaná ornitológia 2024, 13.9.2024, Zvolen, Technická univerzita vo Zvolene.
- FORSMAN D. 2016: Flight Identification of Raptors of Europe, North Africa and Middle East. — Christopher Helm, London.
- GANYÓ I. 1931: Helyicsoportjaink műhelyéből. — Vadász 5 (1): 34 a 5 (2): 46.
- GÁL Sz. 2022: Sövényársármány – *Emberiza cirulus* (Linnaeus, 1766) – Cirl Bunting. — Pp.: 719. In: SZÉP T., CSÖRGŐ T., HALMOS G., LOVÁSZI P., NAGY K. & SCHMIDT A.

- (szerk.): Magyarország madáratlasza. 2., javított és kiegészített kiadás. — Agrárminisztérium, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest.
- GEJL L. 2016: *Waders of Europe, A Photographic Guide.* — Christopher Helm, London.
- GILL F., DONSKER D. & RASMUSSEN P. (eds) 2023: *IOC World Bird List (v13.1).* doi: 10.14344/IOC.ML.13.1.
- HADARICS T. 2022: Vándorpartfutó – *Calidris melanotos* (Vieillot, 1819) – Pectoral Sandpiper. — Pp.: 244. In: SZÉP T., CSÖRGŐ T., HALMOS G., LOVÁSZI P., NAGY K. & SCHMIDT A. (szerk.): Magyarország madáratlasza. 2., javított és kiegészített kiadás. — Agrárminisztérium, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest.
- HUME R., STILL R., SWASH A., HARROP H. & TIPLING D. 2020: *Britain's Birds, An identification guide to the birds of Great Britain and Ireland. Second Edition.* — Princeton University Press, Oxfordshire.
- CHANDLER R. 2009: *Shorebirds of the Northern Hemisphere.* — Christopher Helm, London.
- DE JUANA E. 2020: *Melanocorypha calandra* – Calandra Lark. — Pp.: 586–587. In: KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M.V., BAUER H.-G. & FOPPEN R.B.P. (eds.): *European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change.* European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- KOMISJA FAUNISTYCZNA 2020: Rządkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2019. *Ornis Polonica* 61: 117–142.
- KOMISJA FAUNISTYCZNA 2022: Rządkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2021. *Ornis Polonica* 63: 130–159.
- KOMISJA FAUNISTYCZNA 2023: Rządkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2022. *Ornis Polonica* 64: 129–154.
- KVETKO R. & ŠRANK V. 2012: 12. správa Faunistickej komisie Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko. — *Tichodroma* 24: 102–108.
- LEES A. C. & GILROY J. J. 2004: Pectoral Sandpipers in Europe: vagrancy patterns and the influx of 2003. — *British Birds* 97(12): 638–646.
- MATIS Š., FULÍN M. & FLAJS T. 2022: Hniezdenie lastovičky skalnej (*Ptyonoprogne rupestris*) v pohorí Malá Fatra na Slovensku. — *Tichodroma* 34: 71–74.
- MME NOMENCLATOR BIZOTTSÁG 2010: Az MME Nomenclator Bizottság 2006. évi jelentése a Magyarországon ritka madárfajok előfordulásáról. *Aquila* 116–117, p. 99–114.
- MME NOMENCLATOR BIZOTTSÁG 2022: Az MME Nomenclator Bizottság 2020. évi jelentése a Magyarországon ritka madárfajok előfordulásáról. — <http://birding.hu/doc/NB2020.pdf>. Navštívené 31.10.2024.
- MME NOMENCLATOR BIZOTTSÁG 2023: Az MME Nomenclator Bizottság 2021. évi jelentése a Magyarországon ritka madárfajok előfordulásáról. — <http://birding.hu/doc/NB2021.pdf>. Navštívené 31.10.2024.
- MOJŽIŠ M., HARVANČÍK S., KARASKA D., KERESTÚR D., KVETKO R., ŠRANK V. & JUREČEK R. 2022: 22. správa Faunistickej komisie Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko. — *Tichodroma* 34: 99–106.
- MOJŽIŠ M., HARVANČÍK S., JUREČEK R., KARASKA D., KERESTÚR D., KVETKO R., MIŠÍK M. & ŠRANK V. 2023: 23. správa Faunistickej komisie Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko za rok 2022. — *Tichodroma* 35: 59–68.
- MOLINA B. 2020: *Cisticola juncidis* – Zitting Cisticola. — Pp.: 602–603. In: KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M.V., BAUER H.-G. & FOPPEN R.B.P. (eds.): *European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change.* European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- OLSEN K. M. & LARSSON H. 2003: *Gulls of Europe, Asia and North America.* — Christopher Helm, London.
- PIGNICZKI Cs. & TAR J. 2022: Batla – *Plegadis falcinellus* (Linnaeus, 1766) – Glossy Ibis. — Pp.: 324–325. In: SZÉP T., CSÖRGŐ T., HALMOS G., LOVÁSZI P., NAGY K. & SCHMIDT A. (szerk.): Magyarország madáratlasza. 2., javított és kiegészített kiadás. — Agrárminisztérium, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest.
- PROMMER M. & BAGYURA J. 2022: Vándorsólyom – *Falco peregrinus* (Tunstall, 1771) – Peregrine Falcon. — Pp.: 451–452. In: SZÉP T., CSÖRGŐ T., HALMOS G., LOVÁSZI P., NAGY K. & SCHMIDT A. (szerk.): Magyarország madáratlasza. 2., javított és kiegészített kiadás. — Agrárminisztérium, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest.
- REPEL M., CHRAŠČ P. & PALKOCI E. 2021: Prvé hniezdenie dažďovníka skalného (*Tachymartus melba*) na Slovensku. — *Tichodroma* 33: 33–38.
- REY L. & STRØM 2020: *Xema sabini* – Sabine's Gull. — Pp.: 351. In: KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M.V., BAUER H.-G. & FOPPEN R.B.P. (eds.): *European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change.* European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.

- STEINER A. 2022: Kalandrapacsirta – *Melanocorypha calandra* (Linnaeus, 1766) – Calandra Lark. — Pp.: 517. In: SZÉP T., CSÖRGŐ T., HALMOS G., LOVÁSZI P., NAGY K. & SCHMIDT A. (szerk.): Magyarország madáratlasza. 2., javított és kiegészített kiadás. — Agrárminisztérium, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest.
- ŠRANK V. 2010: 10. správa Faunistickej komisie Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko. — Tichodroma 22: 131–134.
- VAVŘÍK M. & FK ČSO 2016: Zpráva Faunistické komise ČSO za rok 2015. Sylvia 52: 67–86.
- VAVŘÍK M., ŠÍREK J., ŠINDEL M., MLÍKOVSKÝ J., HORÁČEK J., HEYROVSKÝ D. & ŠIMEK J. 2019: Revize záznamů vzácných druhů ptáků v České republice. — Sylvia 55: 2–74.
- VAVŘÍK M., ŠÍREK J. & FK ČSO 2022: Zpráva Faunistické komise ČSO za rok 2021. — Sylvia 58: 95–116.

Došlo: 5.11.2024

Prijaté: 20.11.2024

Online: 31.12.2024